

Tibeti mindennapok I. - vázlat

Péter Alexa

1. Hagyományos tibeti társadalom – alapja a földbirtok
  - nemesség: *japsi, depön, kutra* családok
  - köznép: földművelő, zsellér, napszámos
  - félnomád
  - nomád
  - szerzetesek apácák
2. Kereskedelem
  - kivitel, behozatal
  - fizetőeszközök: árucseré, ezüst, *ngül, tamka*, rézérme, *sziang, jüan*
3. Nomádok
  - állatok: jak, *dri, pho, dzo, dzo-mo* + juh, ló
  - életritmus: legeltetés, téli szálláshely
  - jakszőr sátrak: átlagosan 30m² alapterület, központja a tűzhely
  - felszerelés: tároló zsákok, oltár, nyergek, kézi malom, köpülő
  - védelem: tűzfegyverek, kardok, kések, tibeti masztiif
4. Tibeti ház
  - kétemeletes (agyagtégla, kő, beton)
  - kis udvar, istálló
  - alsó emelet: tároló rész, néha állatok
  - konyha, imaszoba, hálószobák
  - férfi istenek (*polha, dralha*), női istenek (*molha, phulha*) lakhelyei
  - vendégszoba (*khadag* szertartás)
5. Étkezés
  - tea, *campa*, tészták (*momo*)
  - hús: juh és *dri* (szárítva, főzve, fagyottan)
  - tejtermékek: *dri* tejből (aludttej, joghurt, vaj, sajt)
6. Munkák
  - földművelés: szántás, aratás, cséplés, rostálás
  - kézműves munkák
  - szövés
7. Öltözködés
  - *cshupa*, kötény, fejfedők, csizma
  - hajviselet
  - ékszerek (fülbevalók, gyűrűk, nyakláncok, hajdíszek)
8. Közlekedés
  - fosztogatók
  - utak, függőhidak
  - csónakok

Tibeti mindennapok II. - vázlat

Péter Alexa

1. Tibeti időszámítás - luniszoláris
  - 1042: Atisa (kezdőév: 1027)
  - hatvanas ciklus: tizenkét állatciklus és az öt elem párosítása, sorszámokkal ellátva
2. Tibeti ünnepek
  - első hónap: első Buddha-ünnep (Buddha csodákat mutatott be), hold-újév, tizenötödiki nagy áldozás, sátorverés ünnepe, ördög kiűzése, röpülés a mélybe
  - második hónap: arany körmenet
  - harmadik hónap: átköltözés, átöltözés ünnep
  - negyedik hónap: második Buddha-ünnep (Buddha születése, nirvánába távozása), miniszterek nagygyűlése
  - ötödik hónap: istenségek megnyilatkozása az égből
  - hatodik hónap: harmadik Buddha-ünnep (Buddha megforgatja a tankereket), kolostori választások
  - hetedik hónap: vallásos játékok ünnepe, opera előadások
  - nyolcadik hónap: lámák visszavonulása, mosakodás ünnep
  - kilencedik hónap: negyedik Buddha-ünnep (Buddha leszáll az istenek közül), birtoknézés ideje, istenek leszállása az égből
  - tízedik hónap: Congkhapa halálának évfordulója, nők ünnepe
  - tizenkettedik hónap: újévi ünnepség
3. Születés, névadás
4. Házasság
  - poligáma, poliandra, monogámia
  - elválasztó, szerencse megtartó szertartás
  - házassági rítusok
  - válás
5. Betegség
  - tibeti orvoslás gyökerei, alapja: *Négy Tantra*
  - három testnedv – három főbűn
6. Halál
  - belépés a köztes létbe
  - halotti szertartás
  - temetési szokások: földbe, vízbe, tűzbe, „égbe” temetés